

Évközi 30. vasárnap

Lk 18,9–14

„Megalázzák”

Dag Hammarskjöld az Egyesült Nemzetek Szervezetének második főtitkára, akit 1961-ben a kongói béketárgyalásokra repülve érte a végzetes zuhanás, naplójában ezt írta az alázatról: *„Az alázat éppúgy ellentéte a megalázkodásnak, mint a fölénynek. Aki alázatos, az nem hasonlítja össze magát semmivel. Biztos önmaga valóságában, ezért sem jobb vagy rosszabb, sem nagyobb vagy kisebb, mint bármi más a mindenségben. Egyszerűen van. Semmiség – mégis egy mindennel.”*

Ha utána nézünk ennek a szónak az Ószövetségben, akkor azt találjuk, hogy csak az Istennel szemben tartották helyes magatartásnak. Az igazi egyéniség, az igazi férfi nem alázatos, hanem öntudatos. A kutyát is azért vetették meg, mert alázatos hűségben ragaszkodik gazdájához. Csak az Istennel szemben tartották megengedhetőnek és követendőnek ezt a magatartást. A héber „anavah” szó egyaránt jelent megalázzottat és szegényt. Használhatnak egy másik szót is, ez a „safal”, de inkább „meghajolni”, „kicsi”, sőt szolgalelkű, bátortalan jelentésben. Magyarra fordítva „alakoskodó” vagy „alázatoskodó”, és alapvetően negatív jelentésű.

Az „alázat” az Újszövetségben mintegy 300-szor fordul elő, és mindig pozitív értelemben.

A latin „humilitas” szó a „humus” föld jelentésű szóval áll kapcsolatban. Olyan erényről van tehát szó, amely képessé teszi az embert arra, hogy teremtett voltának megfelelően és törekénységének tudatában éljen. Az alázat igaz önismeretből fakad, míg ellentéte, a gőg, abból ered, hogy az ember önmagát is helytelenül ismeri. Az alázat erényével szokás mérni a tökéletességet.

Ebben a bibliai történetben azonban nem elméleti és filológiai fejtegetést találunk, hanem konkrét szituációnak a leírását. Egy alázatos és egy gőgös ember imádkozik a templomban. Csakhogy a történet nem az erényeik alapján nevezi meg őket, hanem a társadalmi rangjuk alapján. Az egyik farizeus, akit abban a korban hivatalosan vallásosnak és értékes embernek tartottak, a másik vámos, akit Jézus korában hivatalosan bűnösnek és kiközösítendőnek tartottak. A történet csattanója, hogy beszédmódjukat, vallási viselkedésüket Isten nem erősíti meg, pedig mindenki ezt várja. A történet

végén a bűnös vámos magasztosul fel, mert alázatos, a gőgös farizeus imája pedig hatástalan marad, mert nem az Istennek szól, hanem a kívülállóknak, vagyis a farizeus önmagát imádtá.

A keresztény alázat megértéséhez a legfontosabb szöveget a filippi levél 2. fejezetének 6-8. versében találjuk:

Jézus Krisztus „mint Isten az Istennel való egyenlőségét nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgai alakot öltött, kiüresítette önmagát, és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember. Megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.”

Mivel Krisztus sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, az alázat a kereszténységben végérvényesen elnyerte erény jellegét. Sőt eléggé nyilvánvaló, hogy a keresztény szeretet sem hiteles alázat nélkül.

Öntudatos korban élünk, amikor a személyek viselkedésére inkább jellemző az öntetszelgés, és önmagunk felmagasztalása. Sokan úgy ítélik meg, az alázatosság nem igazán jó erény, ha haladni kívánunk a társadalmi ranglétrán. Valójában az igazi nagyságnak szóló tekintélyt senki sem tudja megszerezni az alázat erényének őszinte gyakorlása nélkül. Ez nemcsak viselkedés, hanem életszemlélet is. Nemcsak egy megtanult egyházas stílus, hanem átélt valóság. A nagyságra az emberek mindig titkos gyűlölettel tekintenek, kivéve az alázatos emberre, akinek nagyságát úgy ismerik el, hogy nem gyűlölik. Ezért Krisztus felmagasztalása a kereszten történt, az ő nagyságát senki sem irigyli, persze követésére is kevesen vállalkoznak. A farizeus az Istennel akarta magát igazolni, és kísérlete kudarcba fulladt. A vámost pedig bűnös volta ellenére felmagasztalta az Isten, mert tudta a helyét és az értékét.

A vámos imája

Áldalak téged, aki a tőled távol állót magadhoz közelíted. Köszönöm, hogy rád nyitottnak teremtesz minden embert, s hogy mint a szomszéd föld vágyódhatunk utánad. Áldalak téged, Jézus, akit mindig megtalálunk, ha hozzád indulunk mélységeinkből. Add, hogy szomszédjágunkban mindig hozzád emeljük szemünket, a te magasságaid felé. Amen.